

Aziz Yorgi Günü – gelenekler ve görenekler

Автор(и): Растителна защита
Дата: 06.05.2026 Брой: 5/2026

Aziz Yorgi Günü (6 Mayıs), Bulgaristan'da doğanın uyanışı, bereket, hayvancılık ve Aziz Yorgi'nin zaferiyle ilişkilendirilen en büyük bahar bayramlarından biridir. Hristiyan geleneklerini, halk inançlarını (Çobanlar Günü) ve resmi Cesaret ve Bulgar Ordusu Günü'nü birleştirir.

Bulgar halk takviminde Aziz Yorgi Günü, yılın başlıca bayramları arasında yer alır ve genellikle Paskalya'dan daha fazla saygı gören en büyük bahar bayramı olarak kabul edilir. Sayısız halk türküsü şöyle söyler: Paskalya güzeldir, ama Aziz Yorgi Günü daha da güzeldir.

Geleneksel olarak Hristiyan yerleşimlerinde Gergyovden, Gergevden, Gyurgovden, Gergi, Dzhurdzhevdan gibi yerel adlarla ve ağırlıklı olarak Müslüman topluluklarda Hadirlez ve Adreles

olarak da bilinir. Bayram takvime bağlıdır – Bulgarların yaşadığı tüm bölgelerde 6 Mayıs'ta kutlanır. Tarım yılının, Aziz Dimitri Günü'nde sona eren yaz yarısının başlangıcını işaret eder. Bayram takvimindeki bu konum, ekonomik ve sosyal yaşamın tüm alanlarını kapsayan, insanlara sağlık, tarlalara ve hayvanlara bereket sağlamayı amaçlayan son derece zengin ritüel uygulamalarını belirler.

Bayramın kökeni hakkında, antik Trakyalılardan miras kaldığı, eski bir Slav bayramı olduğu ve Asya kökenli olup Proto-Bulgarların gelenekleriyle bağlantılı olduğu da dahil olmak üzere çok sayıda hipotez öne sürülmüştür.

Aziz Yorgi Günü ile kahramanları ve sembolleri arasında ve çeşitli antik ve daha sonraki inançlar ile eserler arasında birçok paralellik kurulmuştur – örneğin, Aziz Yorgi, Trakya Kahramanı'na benzetilir ve Yuvarlak Masa Şövalyeleri de ona benzetilir. Benzer şekilde, bayram, yüzyıllar süren varlığı boyunca çeşitli kültürel etkiler yaşamıştır.

Aziz Yorgi geleneksel olarak bahar neminin ve bereketin efendisi olarak algılanır (pınarları ve nemi açtığı söylenir, ejderhaya (veya yılan) karşı kazandığı zafer mitiyle bağlantılıdır ve tarlalarda ve ekinlerde dolaşip onları izlediği söylenir – genel olarak, ölümden sonra dolaştığına ve ihtiyaç duyulduğunda yardıma geldiğine inanılır), çiftçilerin ve en önemlisi çobanların ve sürülerinin koruyucusudur; bu nedenle Aziz Yorgi Günü aynı zamanda Çobanlar Günü olarak da tanımlanır ve hayvan kurbanları özellikle karakteristiktir.

Çiy ve Su

Bayramdan önceki gece (yani 5 Mayıs veya 6 Mayıs'ta, ancak "ilk horozlardan önce" olarak bilinen dönemde), hayvanların otlayabileceği nispeten tenha çimenlik bir alanı ziyaret etme ve orada "yıkanma" olarak adlandırılan sabah çiyiyle temas kurma geleneği vardır. Çiy ile ilgili bir diğer ritüel an ise onu toplamak ve eve getirmektir. Aziz Yorgi Günü'nde toplanan çiyin özel bir iyileştirici güce sahip olduğuna inanılır.

Çiyde "yıkanmanın" yanı sıra nehirlerde ve pınarlarda ritüel banyo da yapılır. Güney Bulgaristan'daki Çepelare'de, çiyde yürüdükten sonra, Bulgar Müslümanlar Aziz Yorgi'nin kutsal pınarına gidip yıkanır veya banyo yaparlar; nehirlerde ve pınarlarda banyo yapmak, Orta Rodop Dağları'nın yanı sıra Tryavna ve Kazanlak bölgeleri gibi çeşitli diğer yerlerde de görülür. Bu koşullar altında toplanan suyu eve getirme geleneği vardır (bazı yerlerde tam bir sessizlik içinde taşınır –

buna sessiz su denir) ve bu su, ritüel ekmeğini yoğurmak için kullanılır. Bazı yerlerde (Razgrad, Filibe bölgeleri), bu günde suyun o kadar iyileştirici ve güç verici olduğuna, ayların bile yılın ilk banyosunu bu günde yaptığına ve ayrıca kış uykusundan bu günde uyandıklarına dair bir inanç vardır. Aziz Yorgi Günü'ndeki (ayrıca Yükseliş Günü'ndeki) yağmurun özellikle bereketli olduğu yaygın bir inançtır - "her damla bir altın para getirir".

Yeşillik ve Bereket Ritüelleri

Çiyde yıkandıktan sonra, eve dönüş yolunda (gece olmayabilir), insanlar evlerin, ahırların ve ağaçların kapılarını ve eşiklerini süslemek için taze yeşil bitkiler (sardunya, kayın, ısırgan, leylak vb.) toplarlar; bunlar çocukların yataklarına ve hayvanların boyunduruklarına konur; çelenkler yapılır ve evcil hayvanların başlarına yerleştirilir. Bekarlar (evlenmemiş genç erkekler) sevdiklerinin kapılarını yeşilliklerle süslerken, kızlar (evlenmemiş genç kızlar) buketler ve çelenkler örer ve bunları saçlarına yerleştirir. Köstendil bölgesinde kızlar "Iepich" (dulavratotu) toplar ve genç erkeklerin kendilerine yapışması için kıyafetlerine koyarlar; Çepelare bölgesindeki Pomak kızları "aşk otu delidilen"i arar ve aranmak için onunla süslenirler (bir tür aşk büyüsü). Bu bağlamda, Aziz Yorgi Günü'nde salıncak yapma geleneği yaygındır. Bunlar uzun, yapraklı bir ağaca bağlanır ve kadınlar, gizli evlilik-cinsel çağrışımları olan şarkılar ve diyaloglar eşliğinde erkekler tarafından sallanır. Sallanmanın yanı sıra, neredeyse tüm Bulgar etnik bölgesinde, yapraklı ağaçlara teraziler asılır ve insanlar bunun yıl boyunca sağlıklı ve dinç olmanın bir yolu olduğuna inanarak tartılırlar.

Ayrıca, Yaz Ortası Günü'nde (Eniovden) olduğu gibi, Aziz Yorgi Günü'nde sabah erkenden otların özel bir iyileştirici güce sahip olduğuna inanılır ve bu nedenle otlar da toplanır. Başkalarının mülklerinden bereket "çalma" büyüsü (yani hasatla ilgili iyi şans çekme) de yapılır ve bu nedenle, bayramdan önceki gece, büyücüler (baştan çıkarıcı kadınlar ve şifacılar) başkalarının bereketini "devralmak" için büyülerini yaparlar - tarlaların meyvelerini ve hayvanların sütünü ve bereketini "baştan çıkarırlar". Buna karşı korunmak için, Bulgaristan'ın bazı bölgelerinde insanlar Aziz Yorgi Günü'nden önceki gün ve o gün bir yılan öldürmeye çalışır ve ağzından süt sıkırlar. Hem yılan öldürmek hem de vücutlarıyla bu tür manipülasyonlar, ısırık veya zehirlenme riski nedeniyle (yılan ölü olsa bile çenesinin ısırma refleksi olduğu ve zehir içerebileceği veya ciddi enfeksiyonlara neden olabileceği için) yasa dışı olmasa bile son derece tehlikeli olabilir veya olabilir. Ayrıca bu günün, büyücüler tarafından sözde "ayın indirilmesi ve sağılması", yani onu bir ineğe dönüştürüp büyü yapmak için sütünü elde etme işlemi için yılın en uygun günlerinden biri olduğuna inanılır.

Bu günde çiftçiler, Kutsal Perşembe günü boyanmış ilk kırmızı yumurtayı alır, onunla tarlada dolaşır ve tarlanın ortasına gömerler; bu büyülü yolla bereketini artıracaklarına inanırlar. Bu aynı zamanda ahırlarda ve ağıllarda da yapılır. Başka yerlerde, Noel Arifesi yemeğinden saman saklarlar ve mülkün etrafına saçarlar veya dolu ve gök gürültüsünü önlemek için köy arazisindeki yüksek yerlerde yakarlar. Koyun sağmak için kullanılan kaplara sardunya, fesleğen ve diğer yeşil otlar konur veya mülkün ortasına yeşil dallar saplanır.

Hayvanlarla İlgili Ritüeller ve Kurbanlık Kuzu

Halk inanışlarına göre Aziz Yorgi, çiftçilerin koruyucusu olmasının yanı sıra (Yunanca'da "çiftçi" anlamına gelen adıyla da öngörüldüğü gibi), sürülerin en güçlü koruyucusudur; bu nedenle bayramında yapılan ritüel uygulamaların ve geleneklerin büyük bir kısmı onların sağlığını ve bereketini sağlamayı amaçlar. Aziz Yorgi Günü'nde, sabah erken saatlerde, hayvanların ilk yeşil meraya ritüel olarak götürülmesi gerçekleşir ve sürü yeşil, yani genç bir sopayla sürülür. Bazı durumlarda çobanlar, kötü ruhları kovmak için sürünün yakınında silah ateşlerler.

Aziz Yorgi Günü'nde bir kuzu kesme geleneği (bu nedenle "Aziz Yorgi kuzusu" olarak adlandırılır) tüm Bulgar etnik bölgesinde yaygındır. Geçmişte, en azından daha zengin bölgelerde ve daha büyük refah zamanlarında, hayvan kurbanlarının evrensel olması beklenirdi çünkü:

"... bu günde kuzu kesilmeyen bir ev veya topluluk, inancın dışında, köyün dışında kabul edilirdi."

Bugün, Georgi, Gergana, Ginka, Gancho ve türevleri isimlerine sahip olan herkes isim gününü kutlar.